

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101135

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-05-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козіброда Лариса Володимирівна

2. Kozibroda Larysa V

Кваліфікація: к. фіз.вих, 24.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 13.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна педагогіка та історія педагогіки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-04-2021

Спеціальність за освітою: Фізичне виховання

Місце роботи здобувача: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. С. Бандери, буд. 12, м. Львів, Львівська обл., 79013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 36.053.01

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, м. Дрогобич, Дрогобицький р-н., Львівська обл., 82100, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. С. Бандери, буд. 12, м. Львів, Львівська обл., 79013, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.07, 14.09

Тема дисертації:

1. Теоретико-методологічні основи соціалізації учнів з особливими освітніми потребами в умовах шкільного середовища (кінець XX – початок XXI ст.)
2. Theoretical and Methodological Fundamentals of Socialization in School Environment of Students with Special Educational Needs (the late XX – early XXI Century)

Реферат:

1. У дисертаційній роботі розв'язано наукову проблему щодо виконання комплексного аналізу теоретичних і методологічних основ соціалізації учнів з особливими освітніми потребами в умовах шкільного середовища наприкінці XX – початку XXI ст., які пояснюють розвиток і соціалізацію особистості у контексті психоаналітичного, соціогенетичного, когнітивного, культурно-еволюційного, індивідуально-центрованого напрямів та крізь призму соціалізації осіб з особливими освітніми потребами. Визначено ключові аспекти соціалізації особистості з особливими освітніми потребами в теорії та практиці загальної середньої освіти зарубіжних країн і стратегічні орієнтири соціалізації у контексті організації освітнього процесу в умовах вітчизняного соціоосвітнього середовища школи, що охоплюють детермінанти й моделі інклюзивної освіти.

Проаналізовано стратегії організації освітньої інклюзії, розкрито потенціал фізичної культури і фізичного виховання в соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. Охарактеризовано сутність і зміст компетентності вчителя шляхом аналізу його ролі та функцій у забезпеченні соціалізації учнів з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти. Досліджено складові його готовності до роботи в умовах інклюзивного класу, висвітлено потенціал інноваційних методів під час проектування культури шкільного середовища, розроблення змістової характеристики навчання й виховання. Визначено перспективи вдосконалення соціалізації учнів з особливими освітніми потребами з урахуванням сучасних соціально-освітніх парадигм. Уточнено наукові дефініції «соціалізація», «потреби», «учні з особливими освітніми потребами», «інклюзія», «інклюзивна освіта», «моделі соціалізації», «стратегії соціалізації», «культура шкільного середовища», «школа, доброзичлива для учнів з особливими освітніми потребами». Подальшого розвитку набули наукові положення про соціалізацію особистості, що охоплює ступені, стадії, типи, механізми, чинники, моделі, види та фактори, а також теорії і практики соціалізації учнів, котрі ґрунтуються на врахуванні специфіки роботи педагогів із учнями, які мають особливі освітні потреби, й аналізі культури шкільного середовища крізь призму української освітньої політики. До наукового обігу введено нові факти, теоретичні ідеї та підходи до вивчення процесу соціалізації учнів з особливими освітніми потребами в умовах шкільного соціоосвітнього середовища наприкінці XX – початку XXI ст.

2. The thesis solves the scientific problem of conducting a comprehensive analysis of theoretical and methodological foundations of socialization of students with special educational needs in the school environment in the late XX – early XXI century (behaviorism, neobehaviorism, social learning, dialectical materialism, psychoanalysis, psychosocial development, looking-glass self, genetic epistemology, psychotherapeutic psychology, humanistic psychology, genetic psychology, sociobiology, cognitive psychology, cultural activity, theory of ecological systems), which explain the development and socialization of personality in the context of psychoanalytic, sociogenetic, cognitive, individual, cultural-centered areas and through the prism of socialization of people with special educational needs. The priorities of international policy in the field of social and educational integration of people with special educational needs are differentiated due to general trends in the development of national educational systems in the global dimension, including the following aspects: transformation of national social and educational policies for people with special educational needs; restructuring and reorganization of the classical system of special education; ensuring cooperation of public structures, families, schools in matters of education and upbringing of children in this category; adaptation of software and methodological support to the needs of students; improving the professional training of teachers to work with children with special educational needs. The research identifies the key aspects of socialization of a person with special educational needs in the theory and practice of general secondary education of foreign countries and strategic guidelines of socialization in the context of the educational process in the domestic socio-educational school environment covering determinants (axiological, organizational-pedagogical, psychological-pedagogical, sociological) and models of inclusive education. Modern approaches to the implementation of the system of inclusive education are identified, which provide for the application of three models of organization of the educational process: cooperation and/or integration of special and regular schools, creation of differentiated classes, full inclusion. Strategies for the organization of educational inclusion are analyzed, the potential of physical culture and physical education in the socialization of students with special educational needs are explored. Based on the characteristics of the education system, adaptive strategies, institutional principles and pedagogical priorities, methodological approaches to the socialization of students with special educational needs in the environment of general secondary education are identified, namely desegregation, integration-mainstreaming, integration-inclusion. The essence and content of teacher competence by analyzing his/her role and functions in ensuring the socialization of students with special educational needs in general secondary education are described. The components of his/her readiness to work in an inclusive classroom are studied, the potential of innovative methods during the design of the culture of the school environment and the development of the content characteristics of teaching and education are highlighted. Prospects for improving the socialization of students with special educational needs are outlined considering modern socio-educational paradigms, namely conceptualization of secondary school as an institution for all

school-age children, close integration of general and special education systems, organized structures of psychological and pedagogical assistance, program adaptation, educational -methodological, logistical, organizational support. Scientific definitions of “socialization”, “needs”, “students with special educational needs”, “inclusion”, “inclusive education”, “models of socialization”, “socialization strategies”, “culture of school environment”, “student-friendly school with special educational needs” have been clarified. Scientific provisions on the socialization of an individual, covering the degrees, stages, types, mechanisms, impacts, models, types, and factors, as well as theories and practices of socialization of students, based on the peculiarities of teachers’ interaction with students with special educational needs, and analysis of the culture of school environment through the prism of the Ukrainian educational policy have gained further development. New facts, theoretical ideas, and approaches to the study of the process of socialization of students with special educational needs in the school socio-educational environment at the end of the XX – the beginning of the XXI century have been introduced into scientific circulation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приступа Євген Никодимович
2. Prystupa Yevhen N.

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мукан Наталія Василівна
2. Mukan Natalia V.

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Квас Олена Валеріївна
2. Kvas Olena V.

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Калаур Світлана Миколаївна
2. Kalaur Svitlana M.

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:**

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондар Тамара Іванівна

2. Bondar Tamara I

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кемінь Володимир Петрович

2. Kemin Volodymyr P.

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Квас Олена Валеріївна

2. Kvas Olena V.

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чепіль Марія Миронівна

2. Czepil Maria M.

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Невмержицька Олена Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Невмержицька Олена Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.